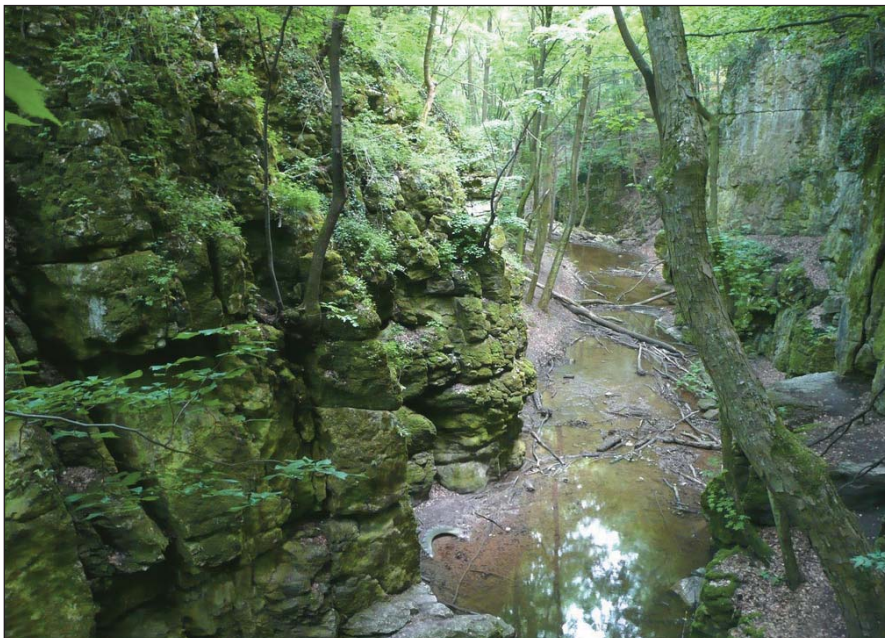

Római fürdő a Gaja völgyében

Nagy László – OEE

„Nekem ne lenne hazám?” — tette fel egykor hétről hétre a kérdést a tévé nézőknek Szabados Tamás természetfilmes operátor, méltatlanul háttérbe szoruló hazai kincseinket bemutató legendás kisfilmsorozata. Ki ne tudna erre a költőinek szánt kérdésre jobb választ adni, mint a hazai erdők mélyén rejtőző, számos történelmi, földrajzi, természeti értéket ismerő és munkája során megőrző, időnként azt bemutató erdész. Új rovatunkban megjelenő cikkeink erdeink természeti, gazdasági értékein túl, e másfajta, rejtőzködőbb dimenzió értékei közt igyekszik az olvasót kalauzolni.

Fotó: Nádasdi Szabó Zoltán

A szép csengésű Pannónia provincia, a mai Dunántúl területét is magába foglaló egykori római birodalmi tartomány, szívének is tekinthető nagy kiterjedésű – a Móri-árokától a Keszthelyi-hegységig húzódó – Bakonyi-hegység minden tekintetben gazdag természeti, történelmi kincsekkel rendelkező tájegységünk.

A hegységet felépítő változatos kifejlődésű, többségében üledékes eredetű

kőzetekből, a keletkezésük óta eltelt évtízmilliók alatt sasbérc-sorozatokkal, bezökent árkokkal, hegyközi medencékkel, kiemelt fennsíkokkal tagolt sokszínű formavilágú táj alakult ki, melynek arculatát alapvetően ma is a kővek, a vizek és az erdők határozzák meg. E három bakonyi tájépítő elem harmonikus találkozásai nyomán születtek meg a hegység rejtettebb, de annál nagyobb figyelmet érdemlő természeti értékei, melyet gyakran szőnek át az emberi történelem évezredes, évszázados szálai is.

Ilyen a Magas- és a Keleti-Bakonyi határvidéken fekvő Bakonyánána melletti Gaja-szurdok is. A hegység keleti részének legjelentősebb kisvízfolyása – a Gaja-patak – a Zirci-medence közelében fekvő Nagyesztergár határában

ered és jó 20 km-es kanyargás után – ugyancsak egy szurdokvölgyben – fordul déli irányba és tart Székesfehérvár felé. A Tési-fennsík északi lábát körbejáró patak völgy, szerkezeti törésvonalakat követve, több helyen kisebb-nagyobb zúgókkal, vízesésekkel tarkított vadregényes völgyszakaszokat alakított ki magának. Az egykori „Nánai-erdőben” fekvő „Római-fürdő” a Gaja leglátványosabb, szinte amfiteátrum-szerű érzetet keltő kőszikla világa.

Tavaszi hóolvadások idején már messziről zúg a szurdokerdő mélyén előretörő patak vize, mely ilyenkor szinte pezsegve, fehéren bukácsol a völgy kövei közt. A hirtelen összeszűkülő völgyben, égbetörő, mohásan szürke sziklakkal keretezett szurdokfalak közé jutunk. A

Forrás: Geocaching.hu

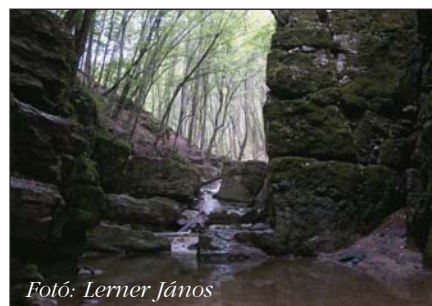

Forrás: Google Earth

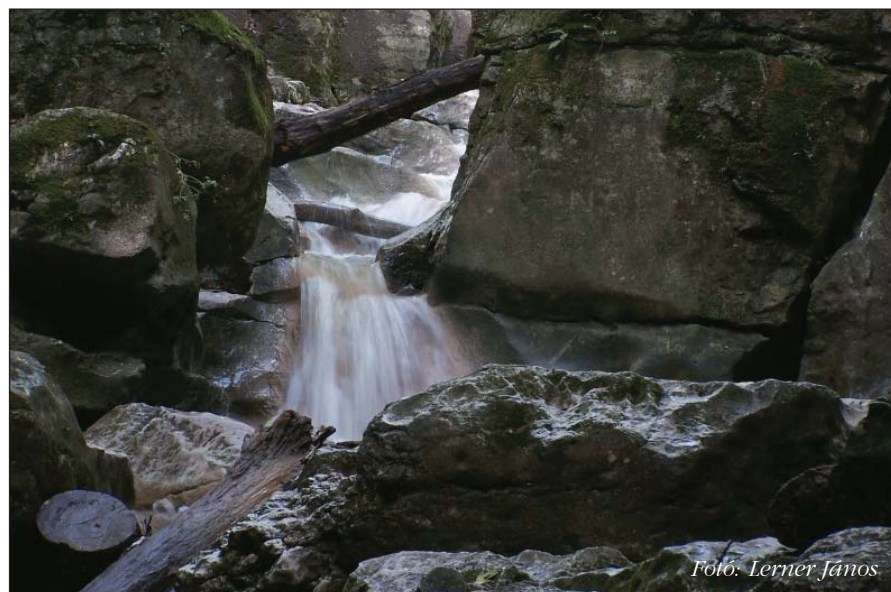
kréta földtörténeti korban lerakódott sekélytengeri eredetű, ún. ugron mészkőrétegek alkotta katlan mélyén – főleg jelentős vízhozamú időszakokban – szinte tóvá szélesedik a vízeséseken át robogó Gaja vize. Valóban, mintha egy durván formázott kövekből épített római fürdőben járnánk.

Nem lehetetlen, hogy a közelben áthaladó római út egykori megfáradt és poros utasai, főleg a rekkenő nyári kánikulák idején, az erdő mélyén rejtőző tiszta vizű szurdokban kerestek pihenést és enyhét adó árnyékot maguknak. Annál is valószínűbb, mert Bakonyánána-Dudarádalom számára is. A települések jobbágya valamikor szabadon élhetett a tűzre, épületre, szerszámnak, szénégetésre való fával. Sertése makkhoz, egyéb jószága legelőhöz, a tisztásokról szénához jutott. Az uradalom, a felfutó gazdálkodás nyomán a 18. századtól tűzre csak száraz és kidőlt fát, épületre kiutalás alapján, esetleg csak fizetségért adott. A makkos erdőből a jobbágy állatait kihajtották. A földesúr a fa- és vadállomány megővására hivatkozott, ám a valóságban az erdőség egy részét a hamuzsírfozóknek adták bérbe.

A magyar történelmi korszakok a „Nánai erdőn” sem vonultak végig nyomtalanul, de a Gaja-patak szurdoka, a „Római fürdő” bensőséges, rejtett világa szinte ma is római korhoz hasonló állapotában csodálható meg. Élvezhető az erdő mélyén zügó víz moraja, a fák koronájával vetélkedni akaró komor kőfalak látványa, a nyári melegben jól eső párák, hűvös klíma és pihenés köz-

Fotó: Lerner János

Fotó: Lerner János

térségében valamikor nagyobb római település állhatott, melyről a feltárt kőépületek maradványai tanúskodnak.

Ahogy arról is számos íratlan és írott forrás, fennmaradt emlék ad tudósítást, hogy e táj természeti erőforrásai között a bányászott mészköveken, a malmok meghajtására használt sebes patakvizeken túl, a völgyeket borító, irtott szántókat keretező erdőre is nagy szükség volt.

A „Nánai erdő” ma is fogalom e vidéken, mely évszázadokkal ezelőtt fontos erdei haszonvételek forrása volt a környező községek és a török kor után egyre szervezettebben gazdálkodó Nádasdy

Fotó: Nádasdy Szabó Zoltán

ben időnként rátekinthetünk az ezekben az erdőkben dolgozott erdei munkások, erdészek emlékoszlopára is. Mert ők is a „Nánai erdő” múltjának részei. 🌿

Használja

Tagsági kártyáját!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot!

A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg.

A kártya névre szóló, sorszámmal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2012-ben kiosztott kártyák érvényessége 2013. február 28-ig tart. A 2013-ra szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg a helyi csoportokon keresztül, akik teljesítették az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán

(titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

MOUNTEX A TÚRABOLT **STIHL**

Harmónia-VADÁSZBOLTOK